

Szczecin 27.12.2019

Aleksander Pocięj
Komisja Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji

Opinia do petycji P9-30/19
dotyczącej PRZYWRÓCENIE UPRAWNIEŃ EMERYTALNYCH NAUCZYCIELI.

NSZZ Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych podchodzi z pełnym entuzjazmem do złożonej petycji. W okresie, gdy powstawała Ustawa – Karta Nauczyciela Ustawodawca uznał za zasadne umieszczenie tam art.88, który regulował min. dla pracowników zatrudnionych w uciążliwych warunkach okres zatrudnienia niezbędny do uzyskania uprawnień emerytalnych. U podstaw takiego działania leżały opinie i ekspertyzy oraz oceny autorytetów w tej dziedzinie, wśród których byli: Czesław Czapów, Maria Grzegorzewska, Stanisław Jedlewski, Otton Lipkowski. Dokument ten na pewno znajduje się w archiwum Ministerstwa Sprawiedliwości. Zawarte w nim argumenty wymagają oczywiście aktualizacji, która wzięłaby pod wzgląd zmiany zachodzące w społeczeństwie polskim. Nie są nam natomiast znane żadne ekspertyzy związane z wygaszeniem art. 88 Karty Nauczyciela.

Zmiana prawa emerytalnego sprawiła, że gwarancja zawarta w Karcie Nauczyciela w art.88. została zabrana w ramach ogólnych przepisów. Co prawda Trybunał Konstytucyjny określił ustawę z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jako jeden z tych aktów prawotwórczych, które wprowadzają nowy system emerytalny w Polsce. Dzisiaj jednakże zachodzą kolejne zmiany w regulacjach związanych z gromadzeniem kapitału emerytalnego. Likwidacji ulegają Otwarte Fundusze Emerytalne . Wystarczyłby jeden prosty zapis dotyczący art. 88 KN, ust. 2a: „*nie dotyczy pracowników pedagogicznych zatrudnionych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich i młodzieżowych ośrodkach wychowawczych*”, aby słowa ministra Michała Wójcika skierowane do pracowników schronisk dla nieletnich i zakładów poprawczych znalazły swe faktyczne odzwierciedlenie: „... Bardzo cenię tę służbę, ceni je polskie państwo...”. Tym bardziej, iż skutki finansowe byłyby praktyczne niezauważalne dla budżetu państwa.

Przez odebranie nam gwarancji emerytalnych zapisanych w Ustawie – Karta Nauczyciela ówczesny rząd złamał zasadę: „*prawo nie działa wstecz*”, przez co została podważona zasada zaufania obywatela do państwa i ***nastąpiła utrata tych praw emerytalnych, które decydowały o podjęciu przez grupę zawodową pracowników schronisk dla nieletnich i zakładów poprawczych w tej trudnej i wyczerpującej fizycznie i psychicznie***

pracy. Wyznaczony dziesięcioletni okres na spełnienie warunków dla uzyskania emerytury okazał się nie wyczerpywać oczekiwań pracowników zatrudnionych już w systemie resocjalizacji nieletnich.

Bardzo ważnym faktem jest to, że nowe normy wieku emerytalnego i związanej z nim wysługi lat nie dotyczą służb mundurowych, w tym Służby Więziennej: dotyczą wyłącznie pracowników zatrudnionych po wejściu w życie tychże nowelizacji (tzw. *nowoprzyjętych*). Nasza praca jest porównywalna, a zasadzie znacznie trudniejsza, niż wychowawców w zakładach karnych, bo tam wychowawca pracuje jednocześnie tylko z jednym skazanym, często w obecności strażnika. Sporadycznie pracuje z grupą skazanych (np. wykłady, szkolenia, praktyki religijne). Tymczasem w placówkach resocjalizacyjnych dla nieletnich i MOW pracownik pedagogiczny pracuje z grupą wychowawczą lub zespołem klasowym bez obecności strażnika, co jest znacznie większym obciążeniem. Młodzież naszych placówek opisywana jest w swych zaburzeniach min tak :”.... *Charakteryzują się oni cechami osobowości utrudniającymi proces ich readaptacji-resocjalizacji, do których należą zaawansowana kariera przestępcza, gloryfikowanie podkultury więziennej, lekceważący stosunek do norm społecznych, brak poczucia winy, różnego rodzaju uzależnienia, sugestywność oraz łatwość ulegania wpływom otoczenia, impulsywność a przede wszystkim wysoki poziom agresji.....*” Podobieństwa w pracy zawodowej służby więziennej i zakładów poprawczych dotyczą nie tylko wieku wychowanków i skazanych, i popełnionych przestępstw ale również ich dysfunkcyjności.

Skupiając się na młodzieży zdemoralizowanej i niedostosowanej częstokroć obciążonej deficytami, a przede wszystkim agresywnej należy zauważyć, że darzy ona uznaniem przed wszystkim pracownikiem sprawnych fizycznie i doświadczonych. Z naszej długoletniej obserwacji wynika, że kulminacja spełniania tego kryterium lokuje się u pracowników będących w wieku między około 40 i 50 lat.

W opinii związkowców osiągnięcie w placówce resocjalizacyjnej lub wychowawczej wieku 65 lat powiązanego z efektywną pracą jest możliwe tylko teoretycznie.

Kolejnym niezwykle istotnym argumentem przemawiającym za przywróceniem uprawnień art. 88 KN pracownikom pedagogicznym placówek resocjalizacyjnych i wychowawczych jest liczba dni wolnych przynależnych pracownikom tychże placówek w porównaniu z pracownikami pedagogicznymi w szkolnictwie otwartym. Środowisko nauczycielskie w szkolnictwie otwartym korzysta z wakacji letnich, ferii zimowych, przerw świątecznych, dni świąt państwowych . Natomiast pracownicy pedagogiczni placówek tzw. nieferyjnych mają do dyspozycji tylko 35 dni urlopu. Po zwykłym arytmetycznym zestawieniu danych różnica wynosi kolejne 35 dni robocze na niekorzyść pracowników zatrudnionych w schroniskach dla nieletnich i zakładach poprawczych. Przy zatrudnieniu przez 30 lat daje to 1050 dni roboczych.

Przywrócenie zatem uprawnień emerytalnych wynikających z art. 88 Karty Nauczyciela jest fundamentalnym dążeniem naszego związku.